

Sprawozdanie z działalności Biblioteki Uniwersyteckiej za rok 2009

I. Uwagi wstępne

Na działalności Biblioteki Uniwersyteckiej, jak wielu innych instytucji budżetowych w roku 2009, wpływała sytuacja finansowa kraju. Szczególnie ważne było to, ponieważ zakładano, że ten rok, pierwszy pełny w kadencji nowych władz uczelni, pozwoli podjąć realizację wcześniej założonych zadań. Niestety, sytuacja szczególnie na początku roku nie tylko nie pozwoliła na ich zainicjowanie, ale kazała wręcz ograniczać działania podjęte wcześniej. Z perspektywy roku można jednak stwierdzić, że część obaw była przerysowana, i ostatecznie w wielu zakresach merytorycznych, ale także administracyjno—technicznych jak i wymiarze finansowym rok 2009 uznać należy za stosunkowo dobry. Najgorzej w tym kontekście należy ocenić sytuację w zakresie kadr – płynności zatrudniania jak i jej wynagradzania. Równocześnie wskazać można, że podejmowane działania oszczędnościowe sprawiły, że przyznany Bibliotece budżet nie został wykorzystany. Żałować można, że korekta budżetu, w myśl której przyznano Bibliotece dodatkowe środki nastąpiła tak późno, że nie można było ich celowo spożytkować.

Najważniejszymi sprawami były prowadzone cały rok działania na rzecz:

- polepszenia sytuacji finansowej pracowników, rozwiązanie kwestii uzupełnienia wymaganych uprawnień do zajmowania określonego stanowiska
- rozwiązania kwestii magazynowej i dalszego remontu zabytkowej substancji gmachu głównego
- ujednoczenia zasad obsługi użytkowników w całym systemie biblioteczo - informacyjnym
- wdrożenia nowej wersji systemu HORIZON
- uregulowania podstaw prawnych funkcjonowania biblioteki
- rozwoju nowych form usług w zakresie obsługi i kontaktu z użytkownikami
- rozwijania współpracy z otoczeniem samej Biblioteki jak i szerszej całej uczelni.

Całoroczne starania w zakresie pierwszego z wyszczególnionych problemów skupiały się na dalszym wdrażaniu kolejnych z założonych elementów polityki płacowo-kadrowej. W ramach starań zapoczątkowanych w roku 2006 dążymy do rozwarstwienia płac w poszczególnych grupach, ustalenia poziomu minimalnych płac w poszczególnych grupach stanowisk i wewnątrz nich oraz stosowania wspólnych w całym systemie zasad awansowania, przeszerogowywania i gratyfikowania finansowego, uznawanego za ważny element motywacyjny. W roku sprawozdawczym w realizacji tych założeń odnieśliśmy umiarkowany sukces. Rok 2009 przyniósł niestety pewne zachwianie wprowadzonych już poprzednio rozwiązań w wyniku niemożności uwzględnienia przez uczelnię wszystkich naszych wniosków czy też braku traktowania ich w sposób identyczny.

Udało się w małym zakresie podjąć najtrudniejszy, niezrealizowany w poprzednich latach postulat, rozwarstwienia grupy kustoszy. Część pracowników o stażu dłuższym niż 35 lat otrzymała podwyżkę wynagrodzenia do poziomu 2.300 zł.

Powtórzyć można tak jak w roku ubiegłym, iż mając świadomość iż rodzi to obciążenia finansowe nie decydujące jednakowoż o kondycji finansowej uczelni, dążyć należy konsekwentnie do wprowadzenia tego rozwiązania, a tym samym zakończenia wdrażania założeń polityki-kadrowej.

Kontynuowano prowadzone wspólnie z Instytutem Filologii Polskiej specjalne Studia Podyplomowe z zakresu Informatyki i Bibliotekoznawstwa pod nazwą własną *Nowoczesna biblioteka multimedialna*. Zdobyte doświadczenie pozwala stwierdzić, że z kilku względów realizacja tej idei jest nadzwyczaj korzystna. Cieniem na projekcie położyło się tylko podjęcie w połowie trwania tegorocznych studiów decyzji o zmianie zasad ich finansowania. Przy czym nie chodzi tylko o obciążenie tym poszczególnych wydziałów, ale podjęcie tej decyzji w sytuacji już zaplanowania czy rozdysponowania przez nie swych budżetów.

W kontekście kilkakrotnie powtarzanej informacji, iż nasza uczelnia ma najlepszy w Polsce wskaźnik pracowników nienaukowych przypadających na etaty naukowe oraz deklaracji, że oficjalnie nie ma blokady etatów, najtrudniejszy był problem zatrudniania nowych pracowników na zwolnione etaty. W sytuacji wysokich wskaźników efektywności i norm obowiązujących w BU oraz podejmowania nowych zadań, niepewność co do ewentualnych decyzji w tym zakresie stanowiła poważne utrudnienie.

Nie został rozwiązany problem magazynów Biblioteki warunkujący poprawienia codziennej, tradycyjnej obsługi użytkowników, ale także ewentualne wprowadzenia nowych funkcji i usług zależnych od zmian lokalowych. Spakowano część teoretycznie najmniej poszukiwanego, ale nadal aktualnego materiału i przewieziono do magazynu zastępczego w gmachu przy ul. Międzychodzkiej. Zmagazynowano tam ok. 150 000 wol. Złożono wnioski o środki z MNiSzW na modernizację tzw. nowej sali, polegającą na zorganizowaniu w jej przestrzeni nowego piętra, co powinno pozwolić na stworzenie miejsca na magazynowanie ok. 100 000 wol. Wniosek nie uzyskał akceptacji i będzie ponowiony w roku 2010. Nie udało się także uzyskać zgody władz uczelni na kupno lub wymianę działki przylegającej bezpośrednio do terenu BU, co stwarzałoby możliwości rozbudowy gmachu.

Realizowano działania, których efektem ma stać się pozyskanie środków na dalszy remont gmachu głównego, w tym przede wszystkim Czytelnia Historycznej i Gazet oraz Centrum Informacyjnego i Katalogu.

Bardzo duże znaczenie przypisywano do działań związanych bezpośrednio z wdrożeniem nowej wersji HORIZONA i pośrednio z tego wynikających. Wdrożenie udało się zakończyć i system uruchomić z początkiem nowego roku akademickiego. Choć w okresie początkowym pojawiły się problemy z bezproblemowym wdrożeniem szczególnie tzw. programów okołohorizonowych można stwierdzić, iż uporządkowano sytuację do końca roku kalendarzowego. Wdrażanie tej wersji sprzężono z dużą pracą na rzecz ujednoczenia zasad udostępniania oraz porządkowania także innych procedur i rozwiązań, które w całym systemie winny być identyczne. Odniesiono na tym polu pewien sukces, zmniejszając nie tylko liczbę tzw. wyjątków w zasadach udostępniania, ale ujednoczając pewne zasady regulaminowe w obrębie systemu biblioteczno-informacyjnego UAM. Ten zakres prac był w jakiś sposób powiązany z porządkowaniem sytuacji prawnej. Opracowano nowy regulamin organizacyjny, wprowadzony w życie zarządzeniem Rektora UAM, oraz zasady udostępniania zbiorów. Projekt zarządzenia w tym zakresie został skierowany do Komisji Regulamino-

wej i zostanie przedstawiony Radzie Bibliotecznej na jednym z pierwszych posiedzeń w roku 2010.

W związku z opracowywaniem założeń strategii dla uczelni, nie kontynuowano prac nad uszczegóławianiem założeń strategii dla Biblioteki Uniwersyteckiej, mając świadomość, że musi być ona skorelowana ze strategią instytucji nadrzędnej. Jej przyjęcie przez Senat UAM pozwoli w roku 2010 podjąć pracę nad dopasowaniem do niej strategicznych Biblioteki.

Mimo, iż nadal za bardzo ważny element prowadzonej w Bibliotece Uniwersyteckiej polityki zarządzania zasobami ludzkim, ale także szerzej budowania właściwej jej kultury organizacyjnej, uważamy zbudowanie Systemu Okresowej Oceny Pracowników (SOOP-u), nie udało się przekonać władz uczelni do wdrożenia projektu. Konieczność uzyskania zgody na wprowadzenie systemu ocen wynika z zapisów prawnych. Podobnie nadal nie zdecydowano się na wprowadzenie systemu telepracy. Uważamy, że jego wprowadzenie stanowiłoby dobre rozwiązanie szczególnie dla kobiet opiekujących się małymi dziećmi i ponownie wskazywałoby uczelnię jako jednostkę nadążającą za obowiązującymi w tym zakresie nie modami, a coraz powszechniej przyjmowanymi normami.

Należy jednak podkreślić bardzo dużą aktywność pracowników Biblioteki wykazywaną w zakresie podwyższania kwalifikacji, realizowanych wyjazdów studyjnych i warsztatowych, co pozwala budować właściwy kapitał intelektualny naszej instytucji. Nie otrzymaliśmy w roku sprawozdawczym środków z puli Rektora na badania własne, co niestety uniemożliwiło realizację części założonych projektów.

W zakresie optymalizacji zarządzania zasobami i usługami z obszaru obsługi użytkowników, podejmowano działania różnorodne. Zgodnie z ubiegłorocznymi decyzjami od początku roku rozpoczęto systematycznie gromadzić komiksy. Nadal realizowano gromadzenie i organizację dostępu do zasobów, które przyczynić się mają do budowy systemowo i logicznie połączonych zasobów tradycyjnych i elektronicznych. Stąd dążenie do rozbudowy dostępu do czasopism elektronicznych, e-book'ów (których dajemy czytelnikom już blisko 9 tys. co stawia nas na pierwszym miejscu w Polsce), własnych zasobów umieszczanych w WBC, ale przy zachowaniu należytej troski w budowie zasobu koniecznego dla zaspokajania potrzeb użytkowników przyzwyczajanych do korzystania z nośników tradycyjnych. Całość zadań w tym zakresie uzupełnia troska o rozbudowę zasobu zbiorów specjalnych. Wskaźniki z zakresu gromadzenia zbiorów i organizacji dostępu do źródeł zdają się potwierdzać słuszność przyjętego założenia i jego skuteczną i właściwą realizację. Potwierdzają to również obserwacje z obszaru obsługi użytkowników – utrzymujący się na wysokim poziomie stopień wykorzystania zasobów tradycyjnych (wzrost udostępnień z księgozbioru magazynowego jak i księgozbiorów czytelni), przy równoczesnym wzroście wykorzystywania własnych zasobów elektronicznych (WBC) i zasobów do których dostęp jest kupowany. Na sensowność prowadzenia prac nad retrospektywnym opracowaniem zbiorów własnych wskazuje procent zamówień składanych w wyniku korzystania z katalogu komputerowego a katalogu tradycyjnego. Cały czas dokładano także starań o to, by - szczególnie rozwój nowych dostępu - nie nakładał na uczelnię i jej jednostki organizacyjne dodatkowych obciążeń finansowych.

Na wysoką ocenę zasługują wszelkie działania i konkretne prace wykonywane na rzecz całego środowiska naukowego kraju. Wyrażają się one poprzez udział bibliotekarzy w zadaniach wspólnych, a więc np. współpracy w ramach NUKat-u, CERL-u, WBC, w których Biblioteka należy do ścisłej czołówki krajowej.

W zakresie obsługi użytkowników działania skupiały się rzecz jasna nie tylko na zapewnieniu jak najlepszego funkcjonowania systemu HORIZON czy podejmowaniu wielu działań promocyjnych i szkoleniowych, przeprowadzaniu testów nowych baz. Niestety cały rok czekaliśmy na dostawę nowych komputerów, których brak był już zdecydowanie negatywnie odbierany przez czytelników.

W tym kontekście z zadowoleniem należy podkreślić fakt uruchomienia dwóch nowych ważnych usług informacyjnych. Jako pierwszą należy wymienić nowoczesną usługę *Ask a Librarian*. Usługa zdalnego kontaktu z użytkownikiem także w godzinach kiedy BU jest formalnie zamknięta, codziennie aż do późnych godzin nocnych, została przyjęta z zadowoleniem. Drugą, jest działanie o szerszym niż wewnątrzbibliotecznym charakterze. Jest nią powołanie repozytorium instytucjonalnego, którego pełna nazwa brzmi Adam Mickiewicz University Repository, a które w skrócie określamy akronimem AMUR. Rok 2009 poświęciliśmy na budowanie założeń teoretycznych, organizacyjnych oraz techniczno- sprzętowych. Rektor UAM wydał zarządzenie dotyczące obowiązkowego umieszczania w tym repozytorium doktoratów. Prowadzono działania na rzecz posadawienia w nim wszystkich czasopism naukowych wydawanych na UAM. Rok 2010 będzie pierwszym rokiem oficjalnego działania AMUR-a, wpisanego jako zadanie do dokumentu strategicznego uczelni.

W tym kontekście należy podkreślić, iż wbrew obiegowym opiniom o (używając tytułu książki Ł. Gołębiowskiego) „śmierci książki” i bliskim końcu bibliotek odnotowano zarówno wzrost udostępniania tradycyjnego jak i szybki wzrost udostępniania elektronicznego.

Jak co roku duży wysiłek został włożony także w szeroko rozumianą współpracę z otoczeniem. Wiele działań promocyjnych – wystaw, wykładów, prelekcji, spotkań, targów, pokazów, publikacji – służyć miało nie tylko bezpośrednio kształtowaniu wizerunku Biblioteki jako placówki nowoczesnej, otwartej i aktywnej. Służyć miały także szerzej uczelni, której Biblioteka jest nieodłączną częścią, pozyskiwaniu środków zewnętrznych na realizację podejmowanych działań.

II. Organizacja

1. Struktura organizacyjna Biblioteki Uniwersyteckiej w okresie sprawozdawczym nie uległa zmianie. Z dniem 01.01. funkcję wicedyrektora ds. komputeryzacji objął mgr Piotr Karwasiński.

2. Rada Biblioteczna odbyła 3 posiedzenia. Jak co roku, zgodnie ze swymi statutowymi uprawnieniami, przedyskutowała i przyjęła sprawozdanie roczne oraz opinowała sprawy personalne. W ramach pozostałych posiedzeń omawiano projekt Regulaminu organizacyjnego Biblioteki Uniwersyteckiej, który po zaopiniowaniu został przedstawiony Komisji Regulaminowej i wszedł w życie Uchwałą Nr 76/2009 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 29 czerwca 2009 r. Ponadto Rada Biblioteczna omawiała m.in. zmiany organizacyjne i założenia repozytorium instytucjonalnego

3. Przygotowano 2 zarządzenia wewnętrzne Dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej, regulujące procedury katalogowania oraz sprawę ujednoczenia technik bibliotecznych w ramach systemu biblioteczno-informacyjnego UAM.

4. Wykorzystanie etatów:

Grupa pracownicza	Liczba eta- tów 2008	Liczba eta- tów 2009
- bibliotekarze dyplomowani	26	28
- służba biblioteczna	127,16	123,16
- inżynierjno-techniczni	8	8
- administracja	5	5
- obsługa	30	30
razem	196,16	194,16

Stan etatowy Biblioteki Uniwersyteckiej nie zmienił się oficjalnie w porównaniu z rokiem poprzednim, choć ich wykorzystanie było mniejsze w związku z prowadzoną polityką nie zatrudniania nowych pracowników na zwolnione etaty i wynosił na koniec roku 194,16 etatu. Zatrudnionych w BU były 195 osób - 76 mężczyzn (39%) i 119 kobiet (61%).

Struktura wykształcenia kadry:

Wykształcenie	Ilość osób 2008	%	Ilość osób 2009	%
- wyższe	130	64,7%	134	65,7
- średnie biblioteczne	6	3,0%	6	2,9
- średnie	24	11,9%	25	12,3
- zasadnicze	28	13,9%	27	13,2
- podstawowe	12	6,0%	12	5,9

W porównaniu z poprzednim rokiem struktura zatrudnienia zmieniła się, ale nie w zasadniczym zakresie. O dwa etaty powiększyła się grupa bibliotekarzy dyplomowanych. Zwiększył się odsetek osób z wykształceniem wyższym, zmniejszył się natomiast on w grupie osób o wykształceniu zasadniczym i podstawowym

Z możliwości odbywania w Bibliotece zastępczej służby wojskowej korzystało (po raz ostatni w związku ze zmianą przepisów) 5 poborowych. Działania Biblioteki wspomagały także wolontariusze.

5. Absencja chorobowa wraz z opieką i urlopami macierzyńskimi wyniosła na 1 osobę 15,22 dnia (2008 – 11,32 dnia).

6. W roku sprawozdawczym przeprowadzono podwyżkę uposażeń obejmującą wszystkich pracowników w wys. 110 zł na pełen etat.

Średnia płaca brutto - bez premii - wynosiła dla:

- bibliotekarzy dyplomowanych 3.226,60 zł. (2008 – 3103,85 zł)
- służba biblioteczna 1.737,87zł. (2008 - 1629,10 zł)
- inżynierjno-technicznych 2.310 zł. (2008 - 2222,72 zł)
- administracji 1.784,16 zł.(2008 - 1687,50 zł)
- pracowników obsługi 1.152,85 zł. (2008 - 1076,26 zł)

7. Wszyscy pracownicy otrzymali:

- w listopadzie jednorazowo dodatkowe wynagrodzenie (tzw.„karpiove”) w wysokości 400 zł.,
- z funduszu socjalnego kwotę 700 zł (na pełen etat, dla pracujących minimum 1 rok).

Legitymacje uprawniające do korzystania ze zniżki 50% za przejazdy koleją otrzymali pracownicy zainteresowani, po wpłaceniu kwoty 73 zł.

8. Z funduszu nagród 39 osób otrzymało nagrody w łącznej wysokości 36.550 zł., a 4 bibliotekarzy dyplomowanych z funduszu przeznaczonego dla nauczycieli akademickich

Niestety należy powtórzyć stwierdzenie wyrażane już w poprzednich latach, że niski poziom płac nie pozostawał w żadnym stosunku do wymagań kwalifikacyjnych i obciążenia personelu, które wzrosły niewspółmiernie w związku z transformacją Biblioteki, podejmowaniem nowych wyzwań i zadań, znacznym wzrostem liczby studentów w ostatnich 15 latach oraz realizacji zwiększonych oczekiwań użytkowników. Jediną możliwością poprawy sytuacji w tym zakresie stawało się pozyskiwanie środków na realizację pewnych zadań w postaci prac zleconych. Żałować należy, iż nie zdołano w całości wprowadzić w życie założeń systemu płacowo-kadrowego.

III. Finanse

1. Budżet Biblioteki Uniwersyteckiej wyniósł po jesiennej **korekcie 14.666.000 zł.** (2008 - **13.090.000 zł**), a więc był o 12% wyższy od środków roku poprzedniego. Żałować należy, iż korekta nastąpiła tak późno, nie pozwoliło wydatkować go w wyższym procencie. Jest to szczególnie ważne w kontekście całorocznej troski o dokonywanie cięć i oszczędności, co nie pozwoliło na pożądanym poziomie wykonać określonych zadań merytorycznych. Budżet Biblioteki stanowił **3,2 %** (2008 - 3,13 %) w budżecie Uczelni.

Zgodnie z konstrukcją budżetu Uczelni Biblioteka otrzymała środki z wyszczególnieniem tylko dwóch grup kosztów:

- wynagrodzenia z pochodnymi 9.004 tys. zł
- zakup książek, czasopism i baz danych 2.800 tys. zł

Inne wydatki (łącznie z gromadzeniem zbiorów specjalnych) pokryte miały być z pozostałych środków.

Dla większej kontroli dla potrzeb wewnętrznych budżet ten podzielono, a następnie wykorzystano następująco (w tys. zł):

Dział budżetu	Plan	Wykonanie	%
1. Wynagrodzenia z pochodnymi w tym:	9.004	8.540,4	99,46
osobowy fundusz płac	6.010	6.421,9	98,02
bezosobowy fundusz płac	300	440,0	123,50
"13 pensja"	469	464,0	98,94
2. Odpisy na fundusz zakładowy	310	340,4	109,8
3. Amortyzacja	66	73,1	110,73
4. Zakup książek	750	742,2	98,94
5. Zakup czasopism i baz danych	2.050	2.070,5	101,25
6. Zbiory specjalne,	400	394,5	98,63
7. Druki, wyposażenie i inne materiały	220	268,1	121,87
7. Usługi obce i wewnętrzne	650	532,7	81,90
8. Podróże krajowe i zagraniczne	60	92,0	153,34
9. Koszty utrzymania obiektu	1.100	874,9	79,54
Ogółem	14.666	14.401	94,97

* Dane wg Kwestury UAM

Wydatki budżetu zostały zrealizowane na poziomie 95%, co spowodowane zostało przede wszystkim zawyżeniem poziomu kosztów zaplanowanych na utrzymanie budynku oraz amortyzację.

Uwzględniając inflację oraz podwyżki cen (szczególnie zakupu lub organizacji dostępu do zasobów) można stwierdzić, że realne środki pozostające w dyspozycji BU były porównywalne do roku ubiegłego.

Wzorem lat ubiegłych Biblioteka Uniwersytecka starała się samodzielnie pozyskiwać środki na realizację określonych zadań. Pozyskano przeszło 360 tys. zł (2008 - 565 tys. zł.), tj. 2,5 % w stosunku do dotacji budżetowej, w tym:

- Kary	150.670
- Zapisy, aktywacja	131.369
- Odsetki	12.200
- Dotacja podmiotowa	22.000
- Sprzedaż wydawnictw	8.506
- Pracownia Mikrofilmowa	15.554
- Pracownia Restauracji	866
- inne (drukarka, aukcje)	19.030
Razem	360.195

Środki uzyskane z kar i zapisów przeznaczono na zakup drobnego wyposażenia, remonty, na opłacenie godzin nadliczbowych związanych z realizowanymi zadaniami dodatkowymi (retrokonwersja, przenosiny zbiorów, dyżury sobotnio-niedzielne).

2. Sytuację finansową Biblioteki Uniwersyteckiej w roku 2009 uznać należy za porównywalną z rokiem 2008. Nadal nie pozwoliła ona jednak na poprawienie sytuacji materialnej pracowników, przeprowadzenie w koniecznym zakresie planowanych remontów, usług introligatorsko-konserwatorskich oraz zakupu wyposażenia.

IV. Obsługa administracyjno-gospodarcza. Sprawy techniczne.

1. Przyjęto 51.418 (2008 - 54.066), a wysłano 17.853 (2008 - 17.073) przesyłki, za kwotę 76.969,80 zł (2008 - 81.434,30zł). Spadek ten, przy wzroście liczby wysłanych przesyłek, tłumaczy znaczne ograniczenie wysyłki przesyłek poleconych

2. Wykonane prace inwestycyjno – remontowe:

- montaż nowej klimatyzacji w serwerowni
- wymiana opraw oświetleniowych z jednoczesnym malowaniem na VII piętrze starego magazynu
- montaż wentylacji w Pracowni Mikrofilmowej oraz Pracowni Restauracji Książki
- remont klimatyzacji w magazynie zbiorów specjalnych
- remont gabinetów wicedyrektorów BU
- wymiana drzwi oraz remont podłóg na korytarzach II i III piętra nowego gmachu
- wydzielenie pomieszczenia na sprzęt ksero

- adaptacja pomieszczenia po Koleckim, remont kapitalny łącznie z wymianą instalacji elektrycznej i alarmowej
- rozpoczęcie remontu dachu na nowym magazynie książek
- rozpoczęcie remontu kapitalnego klatki schodowej gmachu B, wymiana instalacji elektrycznej

Zrealizowanie prac remontowych we wspomnianych zakresach uznać należy za sukces, przy niewielkich środkach przeznaczonych na ten cel w budżecie Uczelni. W związku z tym podejmowano decyzje o wykonywaniu części prac ze środków Biblioteki Uniwersyteckiej oraz własnymi siłami. Jednakże stan budynków - szczególnie budynku głównego - wymaga dalszych intensywnych prac remontowych, które po raz kolejny zgłoszono do rocznego planu remontowego uczelni.

V. Gromadzenie zbiorów

1. Wpływ ogólny oraz ilość materiałów skierowanych do zbiorów przedstawia się następująco (w tys. wol.):

Rok	Wpływ ogółem	Wpływ do zbiorów
2005	186,2	63,7
2006	178,8	62,1
2007	172,8	63,5
2008	169,0	61,0
2009	179,3	69,1

2. Wpływ ogólny wg źródeł wpływu (w wol.):

Źródło wpływów	2009	2008
Kupno	22.883	24.828
Wymiana	3.401	3.428
EO	102.155	92.727
Dary	12.548	9.371
Dublety	38.361	38.634
RAZEM	179.348	168.988

3. Z ogólnego wpływu skierowano do dalszego opracowania **60.959** (2008 – 60.959) jednostek (33,99%). Utrzymano wysoki poziom preselekcji jako wynik stałego dążenia do utrzymania gromadzenia zawężonego do publikacji wyłącznie wartościowych, zgodnych z przyjętymi zasadami gromadzenia zbiorów, a także wzrastającej tendencji do przekazywania materiałów specjalistycznych do innych bibliotek UAM i miasta Poznania.

Po trzech latach spadku wzrosła łączna ilość materiałów wpływających do Biblioteki, co zostało spowodowane głównie wzrostem wpływów z eo (przede wszystkim czasopiśm i gazet) oraz darów. Wpłynęło to rzecz jasna (mimo wspomnianej preselekcji) na zwiększenie ilości wpływów kierowanych do zbiorów. Zauważony spadek zaku-

pów – co nie jest zgodne z założeniami polityki gromadzenia- tłumacza wprowadzone oszczędności a także brak w tym roku środków specjalnych na ten cel (2008 – środki EFS-u)

4. Do dalszego opracowania z poszczególnych źródeł wpływu skierowano :

Źródło wpływu	2009(w jednostkach)	2008 (w jednostkach)	Udział % w wykonaniu 2009	Udział % w wykonaniu 2008
Kupno	21.024	19.325	30,43	31,70
EO	37.269	33.745	53,94	55,36
Wymiana	1.779	1.729	2,57	2,84
Dary	9.025	6.160	13,06	10,10
Dublety	-	-	-	-
RAZEM	69.097	60.959	100	100

Wyliczona powyżej struktura, w stosunku do lat poprzednich i przyjętych założeń, nie uległa zasadniczym zmianom Udział wpływów z kupna spadł o 1,3%, mimo iż globalnie wprowadzono z tego źródła wpływów więcej materiału. Podobną tendencję (spadek o 1,4%) obserwujemy w przypadku eo. Łącznie z tych dwóch źródeł wpływów, uznanych w polityce zarządzania zasobami za podstawowe, wpłynęło blisko 85% (2008 – 87,6%) wszystkich przybytków. Nadzwyczajny wzrost wpływów z darów, spowodowany był otrzymaniem od darczyńców wartościowych materiałów.

Łącznie na zakup książek i zbiorów specjalnych przeznaczono 1.206,4 tys. zł, a więc o przeszło 230.000 mniej niż w roku ubiegłym. (W roku 2008 dofinansowanie zakupów ze środków programu EFS wyniosło 221,6 tys. zł.). Zwrócić można uwagę na zakup dużej kolekcji komiksów, zapoczątkowującej ich kolekcję w BU.

Równocześnie zakupiono **2.162** nowe e-booki dzięki czemu użytkownicy mogą korzystać już z 8.933 tytułów książek elektronicznych (2008 – 8.048) co stawia BU na pierwszym miejscu pod tym względem wśród bibliotek kraju. Wzrost ten stanowi konsekwencję podejmowanych od roku 2007działań na rzecz rozbudowy tej kolekcji, co mamy nadzieję poprawia wyraźnie zaopatrzenie w literaturę zagraniczną i buduje w tym zakresie faktyczne zbiory polimedialne.

Najważniejsze źródło wpływów stanowił EO (53,94%) i to mimo prowadzenia znacznej - choć mniejszej niż w roku ubiegłym - jego selekcji (do zbiorów skierowano 36,4% wpływów). Wzrost wpływu (po latach spadku) z eo dotyczył wszystkich rodzajów materiałów bibliotecznych. Trudno zjawisko to wytłumaczyć jednoznacznie, gdyż analizy nie wskazują wyraźnego wzrostu produkcji na rynku wydawniczym. Mogłoby więc to oznaczać większą dyscyplinę wydawców w przestrzeganiu nałożonych na ich w tym zakresie obowiązków.

Po roku spadku, w roku sprawozdawczym wzrósł wpływ z darów. Zjawisko falowania wpływów z tego źródła jest charakterystyczne, powtarzając się dość cyklicznie, i jest po prostu zależne od ilości i jakości darowanego bibliotece materiału.

Na poziomie roku ubiegłego utrzymało się zagospodarowanie druków zbędnych i dubletów.

5. Wpływ z wymiany, będący konsekwencją utrzymania niskiej liczby partnerów i realizacji decyzji dotyczącej zaprzestania wprowadzania do zbiorów materiałów nie profilowych lub zbyt szczegółowych, utrzymał się praktycznie na poziomie niezmie-

nionym w stosunku do kilku ostatnich lat. Wymianę, jak w roku ubiegłym, prowadzono z 35 partnerami (w tym 34 bibliotek zagranicznych i 1 krajowa). Kontrahentom BU wysłano łącznie **2.377 wol.** (2008 - 2.505 wol.), z których **1.793 wol.** (2008 - **1.677**)) stanowiły publikacje zakupione na ten cel z Wydawnictwa Naukowego UAM. Spośród otrzymanych od partnerów **3.401 wol.** (2008 - 3.428) wol. do zbiorów skierowano **1.779 wol.** (2008 - 1.729), a więc 52,3 % spośród nich.

6. Liczba tytułów czasopism w wersji print wprowadzanych do zbiorów zwiększyła się w stosunku do roku ubiegłego i wyniosła **3.983**, w tym 3.391 polskich oraz 592 zagranicznych (2008 roku, odpowiednio 3.213 i 468, łącznie **3.736**). Zapewnialiśmy również użytkownikom elektroniczny dostęp do **53.425** (2008 - **50.687**) tytułów. Łącznie więc, użytkownicy mogli korzystać z przeszło 57 tys. tytułów czasopism, co uznać należy za wynik bardzo dobry.

7. Selekcje prowadzono w wymiarze zbliżonym do ubiegłorocznego, jednakże w związku z koniecznością uzgodnienia zapisów inwentarzowych z Działem Ewidencji UAM wykreślono tylko z inwentarzy wycofane czas pisma w liczbie 2.528.

8. Ze **108.392** (2008 - 106.063) jednostek wpływów pierwotnych i wtórnych zagospodarowanych przez Sekcję Zagospodarowania Druków Zbędnych żadnej nie skierowano do zbiorów, 10.712 wol. (2008 - 13.323) przekazano bibliotekom sieci, a 21.515 (2008- 18.642) innym odbiorcom. Zwraca uwagę zmniejszony odsetek materiału skierowanego do innych bibliotek systemu biblioteczno-informacyjnego UAM, co wymaga poprawy, gdyż ta grupa odbiorców winna być w największym stopniu zainteresowana przejmowaniem zbiorów wąskospecjalistycznych. Celowo zagospodarowano więc 32.227 jednostek tj. 29,7% materiałów. Na aukcję skierowano 31.063 (2008 - 28.170) wol., natomiast na makulaturę przekazano 44.894 (2008 - 45.376) jednostek.

9. Łącznie na gromadzenie wydano (w zł.):

	2008	2009	zmiany w %	Udział %	
				2008	2009
Czasopisma i bazy danych	2.995.379,68*	3.879.731,76**	+29,5	67,58	76,28
Książki	966.429,31	810.400,03	-16,1	21,80	15,94
Zbiory specjalne	470.649,41	396.011,95	-15,9	10,62	7,78
Łącznie	4.432.458,40	5.086.143,74	+14,7	100,00	100,00

* W tym wydatki BU wyniosły 1.628.121,20 zł (w tym budżet BU 1.410.000,00 zł + rezerwa Rektora 218.121,20 zł), a wydziałów 1.367.258,48.

** W tym wydatki BU wyniosły 2.243.732,25 a wydziałów 1.635.999,51

Łączne wydatki na organizowanie dostępów do zasobów wzrosły w stosunku do roku ubiegłego o blisko 15%. W głównej mierze stało się to nie z powodu gwałtownego rozwoju zakupów lecz niekorzystnego kursu złotówki.

10. Utrzymano wprowadzoną rok wcześniej innowację polegającą na umieszczaniu na stronie www Biblioteki ogólnie dostępnych wykazów: książek poszukiwanych przez Bibliotekę oraz oferowanych przez nią do zbycia dubletów, co jednak wbrew oczekiwaniom, nie wpłynęło w znaczący sposób na współpracę z otoczeniem.

11. Struktura tematyczna nabytków wprowadzanych do zbiorów nie uległa zasadniczej zmianie w stosunku do roku ubiegłego (zob.zał.).

12. Na podkreślenie zasługuje aktywny udział w zakupach antykwarycznych, co szczególnie uwidoczniło się, w zakupach zbiorów specjalnych oraz materiałów wchodzących w zakres narodowego Zasobu Bibliotecznego oraz budowa bazy druków wielkopolskich z lat 1801-1914, która stanowić będzie cenną pomoc w gromadzeniu zbiorów z tego okresu, tak w BU jak i innych bibliotekach miasta.

13. Ogólny stan ilościowy zinwentaryzowanych zbiorów wyniósł na koniec 2009 roku:

Rodzaj materiału	Nowe	Odpisane	Stan
Książki	24.598	-	1.628.564
Czasopisma	3.596	2.528	640.499
Zbiory specjalne	2.569		479.542
Razem	30.763	2.528	2.748.605

VI. Opracowanie zbiorów

1. W zakresie opracowania zbiorów utrzymano wzorem lat ubiegłych zasadę opracowywania na bieżąco wszystkich wpływów nowych oraz retrokonwersji zbiorów aktywnych, zaliczanych do Narodowego Zasobu Bibliotecznego czy wchodzących w skład księgozbioru podręcznego czytelników. Utrzymano wysoki poziom współpracy z NUKAT - em, zarówno w zakresie przejmowania rekordów jak i nasycania katalogu rekordami i hasłami opracowanymi w BU.

2. Alfabetyczne dzieł zwartych:

Zadanie	2008	2009
Opracowane rekordy:		
- nowe	6.428	8.012
- przejęte	17.949	20.939
- poprawione	880	817
- wtórne	9.545	8.434
- usunięte	-	-
Hasła khw nowe	3.639	4.637
Poprawione	576	692
Zinwentaryzowano w wol. o wartości w zł.	29.071* 1.314.066,28	33.521 1.394.826,31
Wykreślono wol.	7.704	-
NUKAt przyjął:		
- rekordów	6.906	8.791
- haseł formalnych	3.639	4.637

* w tej liczbie 20.890 rekordów nowości i 7.980 rekordy po retrokonwersji

**w tej liczbie 24.598 rekordów nowości i 8.923 rekordy po retrokonwersji

Ogólnie pracowano na 38.202 (2008 -34.802) rekordach, z których 28.951 (2008 - 24.377) stanowiły rekordy nowe w bazie. Rekordy przejęte stanowiły 72 % (2008 - 74%).

3. Czasopisma:

Zadanie	2008	2009
Rekordy bibliograficzne	1.275*	1584**
Rekordy egzemplarzy	979	1.234
Rekordy pozycji (wol.)	4.917	5.625
Kontrola	962	1.284
Dopisano w inwentarzu tradycyjnym (wol.)	3.105	3.596
Założono nowych sygnatur:	196	234
NUKAT przyjął:		
rekordów	692	857
haseł formalnych nowych	320	591
haseł zmodyfikowanych	176	161
Skopiowano z NUKATU	-	650
Wyłączono ze zbiorów (sygnatur// wol.)	82//1.299	239//2.528

*w tym 672 nowe, 20 rekordów po modyfikacji i 583 pobrane z NUKATU

** w tym 708 rekordy nowe i 149 po modyfikacji i 727 przejęte z NUKATU

4. Klasyfikacja rzeczowa:

Zadanie	2008	2009
opracowane rekordy: nowe	4.823	7.612
przejęte	10.656	10.911
retrokonwersja	6.309	5.720
Łącznie:	21.788	25.739
Sprawdzanie rekordów zwrotów	3.171	2.080
Kontrola haseł przedmiotowych	2204	-
NUKAT przyjął:		
- haseł wzorcowych	371	433
- haseł przedmiotowych-rozwiniętych	5.809	7.106

Rekordy przejęte 10.911 stanowiły **42,4%** rekordów z 21.788 wszystkich rekordów opracowanych (2008 - 48,9 %).

5. Prace nad katalogiem tradycyjnym objęty:

KATALOG ALFABETYCZNY

Zadanie	2008	2009
Włączono kart	790	590
Wyłączono kart	7.004	8.164
Wyznaczone egz. prezencyjne	305	409
Łącznie liczy on:	21.023	21.432

KATALOG RZECZOWY

Zadanie	2008	2009
Szeregowanie i włączanie kart	431	276

Szeregowanie, przeklasyfikowywanie i wyłączenie kart	13.173	5.664
Usuwanie kart zagubień	633	749

6. Oddział Kontroli Zasobu, wykonując niezbędne prace nad zamkniętym katalogiem alfabetycznym wyjmował karty "główne" i odsyłaczowe książek poddawanych retrokonwersji, oznaczał książki jednoegzemplarzowe do wyłącznego korzystania na miejscu, prowadził selekcję "retrospektywną", wyznaczał książki do retrokonwersji 3.041 (2008 -2.169 wol.), do oprawy, scalał wydawnictwa rozproszone i niepełne), sprawdzał zamówienia czytelnicze niezrealizowane z powodu zagubień, współpracował z bibliotekami sieci w zakresie przekazywania im materiałów z zasobu BU. Przystąpiono do ponownego scalania kapsuł, wymiany ich okładek i ich jednolitego opisanie. Prace w zakresie kontroli zasobu i zapisu katalogowego, mimo że czasem nie zauważane i trudno uchwytnie i wyliczalne, uważać należy za bardzo istotne dla poprawy informacyjności katalogu, a także poprawy stanu księgozbioru.

VII. Zbiory specjalne

1. Zgromadzono 3.366 jednostek zbiorów specjalnych (2008 - 2.483). Liczba jednostek pozyskanych drogą kupna wyniosła 1.498 (2008 – 1.522), wymiany 12 (13), darów 970 (1.250), zbiorów zabezpieczonych 13 (13), a jako EO 876 (1.317). Różnica pomiędzy rokiem sprawozdawczym, a poprzednim wynika głównie z nadrobienia ubiegłorocznych zaległości w zakresie DŻS. Zwraca uwagę drugi rok z rzędu zmniejszonego wpływu tej kategorii zbiorów z EO.

2. Zwraca uwagę fakt, że wpływ był wyższy niż w roku ubiegłym i powrócił do poziomu z lat poprzednich. Nadal starano się aktywnie uczestniczyć w aukcjach, nabywając na nich wartościowy, czasem dość drogi materiał. Wzorem lat ubiegłych starano się równomiernie rozbudowywać wszystkie kategorie zbiorów specjalnych. Realizacja konkretnych zakupów jest tu jednak w znacznym stopniu zależna od podaży, cen proponowanych materiałów, jak też sytuacji finansowej Biblioteki. Zakupiono m.in. rzadkie pierwodruki muzyczne, cenne stare druki, obiekty ikonograficzne i wspomnianą już kolekcję komiksów.

3. Opracowano 3.309 jednostek (2008 – 2.285), zwracając uwagę nie tylko na opracowywanie nowych wpływów, ale na retrokonwersję starego zasobu.

4. W ramach konserwacji firmy zewnętrzne wykonały konserwację 9 rzadkich obiektów, za 105.000 zł. Samodzielnie wykonano drobne zabiegi konserwatorsko-zabezpieczające (czyszczenie opraw pergaminowych, podklejanie obiektów ikonograficznych i kartograficznych).

5. Pracownia Restauracji Książki wykonała 285 (2008 – 597) różnych zabiegów konserwatorsko-introligatorskich, w tym pełną konserwację 60 obiektów, konserwację zachowawczą 15, opraw i napraw restauracyjno-introligatorskich 210. Ponadto poddano dezynfekcji przeszło 4,6 tys. jednostek i ręcznie odkwaszono 124 obiekty.

6. Kontynuowano akcję wydzielania, retrokonwersji i przenoszenia zbiorów należących do Narodowego Zasobu Bibliotecznego, podlegającego szczególnej ochronie sprawowanej przez Oddział Zbiorów Specjalnych.

7. Z czytelni Oddziału skorzystało 1.416 czytelników (2008 - 1.315), którym udostępniono łącznie 5.571 (2008 – 9.210) obiektów. Tłumaczy to fakt umieszczania wielu obiektów spośród zbiorów specjalnych w WBC i korzystanie z ich zeskanowanych odpowiedników.
8. Sekcja Skontrum drugi rok z rzędu przeprowadzała kontrolę starych druków, tym razem kontrolując 13.000 sygnatur
9. Do Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej wprowadzono 6.975 (2008 - 6.349) pozycji, dzięki czemu na koniec roku sprawozdawczego liczba pozycji wprowadzonych przez BU do WBC wyniosła łącznie 26.843.

VIII. Przechowywanie i ochrona zbiorów

1. Przemieszczanie i porządkowanie zbiorów realizowane było z większym natężeniem niż w roku ubiegłym. Akcją przemieszczeniową objęto 361 tys. wol. (2008 – 66 tys.), w celu zagęszczenia zbiorów i maksymalnego wykorzystania powierzchni magazynowej.
2. Z powodu wyczerpania się rezerwy przestrzeni magazynowej spakowano część zbiorów mniej używanych i rozpoczęto ich przewożenie do magazynu przy ul. Międzychodzkiej (150 tys.), w wyniku czego nie były one dostępne dla użytkowników
3. Oklejono, tj. przysposobiono technicznie do udostępniania 36,9 tys. woluminów książek i czasopism (w 2008– 34,6 tys.).
4. Sekcja Skontrum w ramach bieżącej kontroli księgozbioru, sprawdziła 90.000 sygnatur zbioru głównego i 13.000 starych druków, (w roku 2008 łącznie 90.000) stwierdzając 736 (2008 - 633) zagubienia. Prowadzono równocześnie szereg prac związanych z dalszym porządkowaniem kuponoteki i kont wypożyczalni oraz sprawdzaniem zamówień czytelniczych niezrealizowanych z powodu stwierdzenia zagubienia. Cieszy fakt, iż łącznie stwierdzono mniejszą niż w latach ubiegłych ich liczbę, bo 1.307 (2008 – 1.651). Kontynuowano akcję wpisywania do bazy komputerowej sygnatur książek wycofanych lub zagubionych, odnotowując 1.200 sygnatur (2008 – 1.600) co umożliwiła sprawniejsze prowadzenie typowego skontrum.
5. Oprawiono łącznie **4.607** (2008 - 4.047 wol.), w tym Pracownia Restauracji Książki w ramach godzin służbowych 1.229 (2008 – 1.589), w ramach prac zleconych 1.256 (2008 - 1.000) opraw, a zakłady zewnętrzne 2.122 (2008 - 1.458 wol.)
6. W ramach drobnych prac konserwatorsko-introligatorskich, wykonano również 18 (2008 –180) pudeł i 11 futerałów na zbiory (2008 - 11), 803 teczki do gazet (w 2008-198), 3,3 tys. okładek do kapsułek katalogowych.
7. Dla Rektora UAM wykonano: 3 dyplomy h.c., 12 tub do odznaczenia „Palm Akademickich”, 3 pudła na togi, 315 pudełek na medale i monety, a także plansze wystawowe, napisy na grzbiety opraw itp.
8. Dezynfekcją materiałów w komorze próżniowej objęto łącznie 4.600 wol. i 12 paczek (2008 – 4.013 wol.). Odkwaszono ręcznie tak jak w roku ubiegłym 124 obiekty.
9. Pracownia Mikrofilmowa wykonała 206 filmów (2008 - 345), tj. przeszło 90,8 tys. (2008 – 121,9 tys.) klatek mikrofilmowych oryginałów oraz 470 filmów diazo (2008-348) czyli przeszło 203 tys. klatek (2008 – 151 tys.). W ramach skanowania wykonano łącznie przeszło 197,9 tys. plików (2008 – 118,3 tys.) i 19,1 tys. wydruków (2008 –

14,8 tys.). Wykonano 95,9 tys. (2008 – 59,1 tys.) kserokopii z mikrofilmów i oryginałów.

IX. Udostępnianie zbiorów

1. W zakresie zamówień złożonych w magazynie zanotowano kolejny rok z rzędu wzrost, odnotowując ich 192.361 (2008 - 184.754).

Ze złożonych zamówień realizowano 166.290 (2007 - 150.736.), co oznacza że wskaźnik zrealizowanych zamówień wyniósł 86,45 % (2007 - 81,59%).

Liczba zamówień niezrealizowanych wyniosła 26.071, tj. 13,55 % wszystkich złożonych (2008 – 34.018), tj. 18,41%). Z powodu wypożyczenia nie zrealizowano 9,6% (2008 - 13,8%), co jest efektem także prowadzonej retrokwersji (przenoszenia do katalogu elektronicznego aktualizowanych informacji o zasobach), świadomego korzystania przez czytelników z systemu komputerowego – zmniejszenie liczby zamówień na książki wypożyczone. Zmniejszyła się co także cieszy kolejny rok z rzędu ilość niezrealizowanych zamówień z powodu stwierdzenia zagubienia (4,0% gdy w 2008 - 4,6%), co jest wynikiem działań podejmowanych na rzecz kontroli poprawności ustawienia księgozbioru, w ramach których sprawdzono w roku sprawozdawczym przeszło 286 tys. sygnatur.

2. Liczba czytelników zarejestrowanych w roku bieżącym (w BU jak i uprawnionych bibliotekach wydziałowych) wyniosła 28.078 (2008 – 27.297). Usunięto 6.776 (2008 – 3.567 tys.) kont nieaktualnych w wyniku czego liczba aktywnych kont czytelniczych wyniosła w BU 56.146 (2008 – 50.916). Mimo prowadzonych starań nadal bardzo powoli likwidowane są konta tradycyjne (461 w stosunku do 564 w roku ubiegłym), co oznacza, że tylu jeszcze pracowników uczelni nie może korzystać ze wszystkich źródeł elektronicznych, do których BU organizuje dostęp.

3. W Oddziale Udostępniania udostępniono łącznie **546.788** wol. (2008 – 542.133), co oznacza wzrost o 0,9%. Udostępniono:

- w czytelniach 303.462 wol., (2008 - 305.114), co oznacza spadek o 0,54%
- poprzez wypożyczalnię miejscową: 243.326 wol., (2008 - 220.047), wzrost o 10,51%, w tym: bezpośrednio z Księgozbioru Wypożyczalni 125.073 (2008 - 122.566), co oznacza wzrost o 1,62%, natomiast z magazynu 118.194 (2008 – 101.928) co oznacza wzrost o 15,96%
- poprzez wypożyczalnię międzybiblioteczną 3.162 wol. (2008 – 3.664) co oznacza spadek o 13,7%
- w Domach Studenckich 6.243 wol. (2008 – 8.459), spadek o przeszło 26%.

Wypożyczalnia przyjęła 214.512 (2008 - 243.778) zwrotów, z których aż 53.277 stanowiły zwroty przeterminowane, mimo wysłania 7,8 tys. monitów a także możliwości elektronicznego sprawdzania stanu konta.

Pogłębiło się negatywne zjawisko nie odbierania w wypożyczalni zamówionych książek (12,5 tys. wol. gdy w roku 2008 - 10,8 tys.).

4. Pozostałe agendy Biblioteki udostępniły w tradycyjny sposób jednostek 6.277 (2008 – 10.835 jednostek), co daje łącznie **553.059** rejestrowanych udostępnień

(2008 – 552.968. Suma ta nie obejmuje udostępnień zbiorów podręcznych czytelników w ramach tzw. wolnego dostępu do półek.

5. Mimo pewnych niedoskonałości systemu rejestracji udostępnień elektronicznych, w roku sprawozdawczym zarejestrowano łącznie **260.180** (2008 -185.060) wejść do zasobów e-źródeł. Z zasobów wprowadzonych przez BU do WBC skorzystano **319.327** (2008 -57.363) razy. Łącznie więc zarejestrowano **578.507** e-udostępnień, które zsumowane z **553.059** udostępnieniami tradycyjnymi dają łącznie **1.131.566** udostępnienia, co oznacza, iż **elektroniczne stanowiły 51%**.

6. Przeprowadzono selekcję Księgozbioru Dydaktycznego Wypożyczalni usuwając 2.858 (2009 - 3.018) nieaktualnych podręczników. Zarejestrowano 63 (2008 – 211) ubytków, powstałych w wyniku zagubień. Wprowadzono do niego 3.140 książek (2008 – 3.978), w wyniku czego liczył on na koniec roku **88.996 wol.**

7. Kontynuowano akcję zabezpieczania księgozbioru dydaktycznego (foliowanie) i równoczesnego jego oznaczania działowego, wyposażania w kody kreskowe oraz paski magnetyczne ponad 3.500 wol.

8. Wszystkie czytelnice (poza Bibliologiczną) czynne były w soboty do godz.17.00, a trzy z nich w niedziele do 13.00. Łącznie czytelnice były dostępne przez 397 godzin w tygodniu.

9. Do księgozbiorów podręcznych czytelników włączono przeszło 1.958 , a wycofano 1.532 jednostki. Łącznie czytelnice liczyły **24.693** wol. wydawnictw zwartych, **1207** dokumentów audiowizualnych, baz danych i mikrofilmów oraz blisko 1.400 tytuły czasopism i gazet.

10. Wypożyczalnia zrealizowała 14.220 (2007 – 11.640) obiegówek.

11. Wskaźnik częstotliwości udostępniania księgozbiorów podręcznych w czytelnicach wyniósł 6,7 a dla księgozbioru dydaktycznego Wypożyczalni 1,4

12. Spośród zamówień zrealizowanych do Wypożyczalni w roku sprawozdawczym **98,9%** pochodziło z katalogu komputerowego.

13. W związku z niezadowalającym poziomem korzystania z usług wypożyczalni międzybibliotecznej oraz zmianami ich finansowania proponowanymi przez biblioteki współpracujące, problem wymaga szerszej dyskusji w celu podjęcia satysfakcjonujących rozwiązań.

X. Działalność informacyjna

1. Biblioteka zapewniała na bieżąco dostęp do 69 (2008 - 86) baz danych, a testowano i proponowano czasowy dostęp do kolejnych 17 nowych baz.

2. Zaproponowano użytkownikom nową usługę *Ask a Librarian*, umożliwiającą codzienny kontakt ze specjalistami do godziny 23.00.

3. Szkoleniami prowadzonymi przez OIN objęto łącznie 1.155 (2008 -1.521) osób. Ze szkoleń indywidualnych z zakresu korzystania z zasobów elektronicznych skorzystało 135 (2008 - 121) osób.

4. Prowadzono szkolenia z zakresu informacji naukowej, którymi obejmowano pracowników nauki, grupy doktorantów lub studentów, choć nadal z żalem można stwierdzić, że nie wszystkie jednostki organizacyjne UAM korzystają z tych proponowanych szkoleń.

5. Na podstawie przygotowanych założeń organizacyjno-technologicznych, Rektor UAM wydał rozporządzenie wdrażające w życie repozytorium instytucjonalne **AMUR**, dla promocji którego zrealizowani szereg spotkań.

6. Powyższe usługi informacyjne uzupełniają formy tradycyjne - zestawienia tematyczne i kwerendy, których ilość w ostatnich latach podlega pewnym wahaniom. Z usług tych w Oddziale Informacji Naukowej wykonano 2 zestawienia tematyczne z 61 opisami oraz blisko 300 kwerend z 4,2 tys. opisów.

7. We wszystkich komórkach organizacyjnych nadal na wysokim poziomie utrzymywała się liczba zapytań i informacji udzielanych drogą mailową, które nie podlegają dokładnej rejestracji.

8. Liczba stanowisk komputerowych oddanych do dyspozycji czytelników w gmachu Biblioteki wynosi 62, ale równocześnie w wielu jego punktach użytkownicy bezproblemowo korzystać mogą z internetu bezprzewodowego.

9. Nadal podejmowano działania promocyjne realizowane bezpośrednio na wydziałach, intensyfikowano współpracę z telewizją, przygotowywanie ulotek, bieżące informowanie społeczności uczelni poprzez ogólnodostępne komunikaty mailowe. Zmieniono strukturę strony domowej www i dbano o systematyczne rozbudowywanie jej zawartości, uważając ją za podstawowe źródło informacji bieżącej, uzupełniane innymi tradycyjnymi materiałami informacyjno-promocyjnymi.

10. Zorganizowano 7 tzw. dużych wystaw:

- *Joseph Haydn – uniwersalny geniusz muzyczny*
- *XIV Poznański Przegląd Książki Naukowej*
- *45-89. Komiks za żelazną kurtyną*
- *Początek. Uniwersytet w Poznaniu. Rok 1919 i następne*
- *Jan Paweł II Papież wolności*
- *Kolekcja Polskiej Książki Artystycznej z XX/XXI wieku*
- *Narodził się nam Zbawiciel Jezus Chrystus Odkupiciel*

XI. System komputerowy i komputeryzacja

1. Zakupiono 56 zestawów komputerowych, 3 laptopy, 2 drukarki wielofunkcyjne, 1 skanery, czytniki kodów kreskowych (5 sztuk), a także specjalistyczne oprogramowanie i inny drobny sprzęt.

2. Zakupiono nowe oprogramowanie niezbędne dla zapewnienia właściwego funkcjonowania sieci komputerowej, którą rozbudowano o 2 gniazdka sieciowe.
3. W ramach wdrażania i użytkowania systemu w BU m.in.:
 - zainstalowano testowo sieć bezprzewodową
 - zainstalowano i skonfigurowano macierze
 - dostosowano oprogramowanie Envisionware oraz HAN do pracy z nową wersją systemu Horizon
 - stworzono programy wspomagające działalność Biblioteki (m.in. prowadzenia statystyk, aplikacje ułatwiające współpracę z NUKATem, aplikację www dla gazet na potrzeby Oddziału Czasopism)
 - zainstalowano nową wersję oprogramowania Virtua dla komunikacji z katalogami NUKAT i CKHW
4. Wdrażając system HORIZON:
 - **zainstalowano nową wersję klienta systemu Horizon**, co było trudną operacją, ale zrealizowaną właściwie i w założonym terminie
 - wprowadzano na bieżąco zmiany w ustawieniach parametrów systemu służące usprawnianiu jego funkcjonowania
 - wprowadzono parametry niezbędne dla funkcjonowania w systemie kolejnych bibliotek sieci
 - skonfigurowano i oprogramowano czytników i drukarek kodów kreskowych w bibliotekach sieci
5. W związku z prowadzonymi pracami nad wdrożeniem nowej wersji Horizonta stworzono nowe zasady udostępniania dla użytkowników BU oraz ujednociono w dużym zakresie te zasady dla bibliotek systemu, których uproszczenie uznać należy za właściwy i oczekiwany przez użytkowników kierunek działań.
6. Wobec bibliotek sieci realizowano obowiązki serwisanta sprzętu komputerowego, diagnozując i naprawiając sprzęt oraz instalując oprogramowanie, zapewniając im także pełną obsługę informatyczną
6. Współpracowano ściśle z PFBN oraz firmą *Informa* w zakresie rozwiązywania problemów bieżących, uczestniczono w szkoleniach.
7. Sprawowano nadzór merytoryczny i administrowano bazą ogólnopolskiego programu *Analiza funkcjonowania bibliotek naukowych w Polsce*, a także dostępną dla głównych bibliotek miasta Poznania wspólną bazą druków wielkopolskich z lat 1801-1914.

8. Na koniec roku sprawozdawczego baza liczyła:

	2006	2007	2008	2009
Opisów bibliograficznych	433.451	509.244	573.430	608.726
Pozycji	1.074.507	1.224.783	1.366.244	1.493.975

Oznacza to, że blisko 30% zbiorów bibliotek wchodzących w skład systemu biblioteczno-informacyjnego UAM ujęto już w systemie komputerowym.

XII. Działalność dydaktyczna, naukowo-badawcza, wydawnicza i popularyzatorska

1. Obowiązkowe Przesposobienie biblioteczne realizowane w postaci szkolenia zdalnego zaliczyli studenci stacjonarni, ale korzystali z niego także studenci zaoczeni i wieczorowi. Dla zainteresowanych realizowano zajęcia z tego zakresu w trybie tradycyjnym.
2. Praktyki studenckie odbyło łącznie 15 studentów, w tym najliczniejsza grupa studentów specjalizacji dokumentacyjno-bibliotekarskiej IFP oraz historii UAM. Na zasadach wolontariatu współpracowało z BU 3 studentów i absolwentów uczelni wyższych.
3. W szkoleniu wewnętrznym dla nowo przyjętych pracowników systemu biblioteczno – informacyjnego UAM uczestniczyło 15 osób, uzyskując stosowne zaświadczenia; 10 osób brało udział w lektoratach języka angielskiego, 9 niemieckiego. W lektoratach wewnętrznych z jęz. angielskiego, francuskiego i niemieckiego uczestniczyły 32 osoby.
4. Studia Uzupełniające Magisterskie ukończyły 4 osoby, jedna obroniła pracę doktorską, dwie zdały egzamin uzyskując uprawnienia bibliotekarza dyplomowanego; zaocznie studiowało i było słuchaczami studiów doktoranckich 10 osób.
5. Staże w BU odbyło 5 osób z bibliotek polskich w ramach obowiązkowych praktyk awansowych, z 4 pracowników BU odbyło staże w innych bibliotekach krajowych.
6. Kontynuowano kierowanie pracowników na tygodniowe staże zagraniczne, które zrealizowało (poza wyjazdem grupowym) dwóch pracowników.
7. Wspólnie z IFP UAM drugi rok organizowano Studia Podyplomowe z zakresu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa, które ukończyło 11 pracowników BU i 19 pracowników Bibliotek Wydziałowych. Studia podyplomowe z innych zakresów lub realizowane przez inne jednostki ukończyło 3 pracowników.
8. Kilkanaście osób prowadziło zajęcia w ramach ww. wspomnianych studiów podyplomowych, kilka wykładało na studiach podyplomowych organizowanych przez IFP, WSUS, na kursie dla nauczycieli zorganizowanym przez ODN; kilka następnym
9. Zorganizowano 10 zebrań naukowych i spotkań promocyjnych dotyczących m.in. prezentacji wyników badań własnych pracowników, relacji z pobytów na konferencjach, wyjazdów zagranicznych, zagadnień dotyczących problemów współczesnego bibliotekarstwa i ich przełożenia na praktykę BU.
10. Z okazji Tygodnia Bibliotek, połączonego z obchodami 90-lecia UAM, zorganizowano 3 wykłady, okazjonalną wystawę, Wieczór w Bibliotece Uniwersyteckiej (zwiedzanie Biblioteki, wykłady, prezentacja muzyki). Uczestnicząc w organizowanych przez UAM Dniach Nauki 3 wykłady i prezentacje tematyczne.
11. W celu przygotowania kolejnego rocznika czasopisma „Biblioteka” 6-krotnie zbierał się zespół redakcyjny, omawiając problemy redakcyjne i wydawnicze, co za-

owocowało wydaniem kolejnego tomu, nadal znajdującego się na liście czasopism punktowanych MNiSW (z punktacją 4 pkt.).

12. Zorganizowano dwa środowiskowe spotkania dla bibliotekarzy nt.: pozyskiwania i wykorzystywania środków zewnętrznych oraz rozwoju nowych form usług
13. W ramach kontaktów międzynarodowych współpracowano na podstawie umów z 21 ośrodkami. *Przyjęto 7 gości indywidualnych z tych ośrodków i 1 osobę realizującą staż naukowy w ramach programu Erasmus.* Pracownicy Biblioteki Uniwersyteckiej wyjeżdżali do różnych ośrodków indywidualnie 37 razy w ramach umów o współpracy i poza nimi na: konferencje zagraniczne, staże, targi i dla przeprowadzenia kwerend.
14. Wzorem lat ubiegłych z okazji Dnia Bibliotekarza zorganizowano wyjazd szkoleniowo-rekreacyjny, tym razem do Szreniawy.
15. W ramach prowadzonych prac naukowo-badawczych:
 - 61 osób wzięło udział w konferencjach krajowych (wygłaszając 22 referaty i przewodnicząc 2 sesjom), a 11 uczestniczyło w konferencjach zagranicznych wygłaszając 6 referatów
 - 1 osoba wygłosiła 2 wykłady na zaproszenie
 - pracownicy BU opublikowali 6 wydawnictw zwartych, 35 artykułów w wersji drukowanej i 3 wersji elektronicznej
 - sześć osób pełniło funkcję członka redakcji rocznika *Biblioteka*, jedna brała udział w pracach rad programowych czasopism i serii ogólnopolskich; kilkanaście brało aktywny udział w pracach instytucji i stowarzyszeń naukowych, kulturalnych, społecznych.
16. W ramach działalności wydawniczej własnym nakładem Biblioteki Uniwersyteckiej ukazały się: kolejny numer rocznika *Biblioteka*, 2 tomy w ramach serii *Diariusze Staropolskie* oraz 2 prace zwarte.
17. Rozliczono ostatecznie grant z Funduszu Wyszehradzkiego na prowadzenie badań nad kulturą średniowiecza oraz grant Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, przyznany w ramach Programu Operacyjnego „Dziedzictwo Kulturowe” na tworzenie zasobów cyfrowych dziedzictwa kulturowego (projekt „Digitalizacja i medializacja XIX wiecznej prasy wielkopolskiej”).
18. Biblioteka kontynuowała funkcję koordynatora ogólnopolskiego programu prowadzonego pod egidą Rady Wykonawczej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Szkół Wyższych Analiza funkcjonowania bibliotek naukowych w Polsce, realizowanego przez Zespół ds. Standaryzacji.
19. Zespół ogólnopolski, pracujący pod przewodnictwem Dyrektora Biblioteki zakończył prace związane z modyfikacją formularza GUS.
20. Dyrektor Biblioteki prowadził warsztaty szkoleniowe dla kandydatów na bibliotekarzy i dokumentalistów dyplomowanych, dla pracowników bibliotek naukowych miasta Poznania.

XIII. Archiwum Biblioteki

1. Na bieżąco przejmowało akta z komórek organizacyjnych BU, przeprowadzało brakowanie akt oraz ich przekazywanie do AP w Poznaniu.

2. Pracownik Archiwum:

- wykonał 20 kwerend (2008 -14)
- opracował 103 nowe jednostki archiwalne (2008 - 144),
- udostępnił 87 jednostek archiwalnych (2008 - 21).

XIV. Zbiory Biblioteki Uniwersyteckiej w Ciężeniu

1. Uporządkowano 1.020 mb zbiorów masońskich (2008- 900 mb).

2. Zrealizowano 123 zamówienia czytelnicze (2008 - 87) oraz wykonano 695 stron kserokopii (2008 - 637).

3. Wygłoszono 52 prelekcji nt. wolnomularstwa i zbiorów masońskich dla grup krajowych i zagranicznych.

XV. Podsumowanie

Ocena dokonań roku 2009 każe – nie powtarzając wniosków ogólnych zawartych we wstępie do sprawozdania - wyznaczyć pewne zagadnienia i tematy, które winny stanowić szczególny zakres zainteresowania tak kierownictwa i pracowników Biblioteki jak i szerzej kierownictwa uczelni. Część z przedstawionych poniżej problemów, sygnalizowana była już jako tematy ważne w roku poprzednim, co wskazuje ich wagę jak i to, że z różnych powodów nie zostały podjęte czy do końca zrealizowane.

1. Prowadzenie dalszych starań o pozyskanie zastępczej powierzchni magazynowej, rozbudowę i remont gmachu przy ul. Ratajczaka.
2. Opracowanie misji Biblioteki Uniwersyteckiej i dostosowanie założeń jej rozwoju strategicznego do planu strategicznego uczelni
3. Realizacja dalszych starań o poprawę sytuacji finansowej wszystkich grup pracowników.
4. Przeanalizowanie – w związku z wprowadzeniem nowej wersji Horizonta a także zmianami w otoczeniu, sygnalizowanymi oczekiwaniami użytkowników – obowiązujących procedur wewnątrzbibliotecznych i podjęcie prac nad ewentualnymi projektami mającymi usprawnić ich przebieg.
5. Wprowadzenie zmodyfikowanych zasad pracy zespołu specjalistów dziedzinowych i realizowanej przez nich współpracy z użytkownikami, a także bibliotekami wydziałowymi.
6. Rozpoczęcie prac nad modyfikacją struktury organizacyjnej Biblioteki, nowym podziałem kompetencji na szczeblu dyrekcji.

7. Zwiększenie wysokości środków pozabudżetowych pozyskiwanych samodzielnie przez Bibliotekę, w tym szczególnie zwiększenie skuteczności starań o środki ze specjalnych funduszy zewnętrznych.
8. Rozbudowa dostępów do zasobów elektronicznych obcych i własnych jako podstawowego kierunku zaspakajania potrzeb użytkowników.
9. Dalsze uzupełnianie wyposażenia w sprzęt specjalistyczny i komputerowy, rozbudowa w gmachu dostępu do internetu bezprzewodowego w celu zapewnienia jak najlepszych warunków technicznych do korzystania z zasobów.
10. Rozwój różnych form i zakresów szkoleń, konsultacji dla bibliotekarzy jak i różnych grup użytkowników, w tym szczególnie systemowego kształcenia dla doktorantów, a także nowych form świadczonych usług.
11. Utrzymanie wysokiego poziomu współpracy z jednostkami centralnymi oraz poszczególnymi bibliotekami w zakresie opracowania zbiorów.
12. Realizacja założeń władz uczelni w zakresie promocji wydawnictw własnych UAM oraz rozbudowy repozytorium instytucjonalnego.
13. Dbłość o wysoki poziom merytoryczny pracowników, m.in. poprzez podtrzymywanie aktywnego ich udziału w szkoleniach, warsztatach, konferencjach, realizację wyjazdów studyjno-szkoleniowych a także intensyfikację specjalistycznych szkoleń prowadzonych przez podmioty zewnętrzne
14. Intensyfikację działalności naukowo-badawczej i działań wydawniczych.

Opracował: dr Artur Jazdon

Klasyfikacja rzeczowa nowych wpływów wg dyscyplin wiedzy

Symbol	Dział	wol.	%
A	Języki informacyjne, encyklopedie, prasoznawstwo	208	1.24
B	Bibliotekoznawstwo	101	0,60
C,D,E	Historia, Nauki pomocnicze	1.880	11.20
Ew-Ez	Kultura	327	1.95
F	Wojskowość	134	0,80
G,H,	Nauki społeczne, Ruchy Społeczne	869	5.18
I	Socjologia	273	1.63
K	Ekonomia	1.440	8,59
L	Prawo	1.219	7.27
M	Sztuka	1.190	7.10
N,O,P,Q,Z	Filologie	4.330	25.82
R	Filozofia, Psychologia	624	3.72
S	Pedagogika	946	5.64
T	Religioznawstwo	1.897	11,31
U	Geografia	328	1,96
V	Matematyka, Astronomia	98	0,58
W	Nauki przyrodnicze	434	2,59
X	Medycyna	189	1.13
Y	Technika, Rolnictwo, Leśnictwo	283	1.69
Łącznie		13.446	100,00